

Doba postní

Je to období církevního roku, kdy se chceme a „musíme“ zamýšlet nad svým životem. Nad naším vztahem k Bohu, bližnímu i k sobě.

Slovo "muset" se nám nelíbí. Cítíme z něho, že je to povinnost a povinnosti nemáme rádi.

Ale ono není zbytí. Pokud neplníme své povinnosti a nehledáme pravdu, tak nenajdeme smysl svého života.

Neobjevíme to, k čemu nás Bůh předurčil. Co vlastně po nás chce.

V listu Efezanům (1.5) sv. Pavel píše: „Ze svého svobodného rozhodnutí nás předurčil, abychom byli přijati za jeho děti.“

K tomu, abychom se plně stali Božími dětmi, se musíme spojit s Kristem, protože On je tím, který nás dovede k Otci.

Již tolikrát jsme prožili postní dobu. Kam nás toto období posunulo? Připravili jsme se dobře na setkání s naším Pánem? Změnili jsme se nebo stále děláme stejné chyby. Chceme se opravdu změnit nebo nám tento náš stav vyhovuje?

K rozjímání a k přípravě na setkání s Ježíšem nám mohou pomoci různé metody: křížová cesta, půst, almužna, odřeknutí se oblíbených zvyků, zlozvyků a materiálních požitků, četba Písma, návštěva nemocných.

K rozjímání jsme připravili několik zamyšlení.

Přeji Vám, abyste postní dobu prožili opravdu s naším Pánem.

Miloslav Šmíd

Smíření s Bohem

„Jako Boží spolupracovníci vás proto napomínáme, abyste nepřijali milost Boží nadarmo! Bůh přece říká: ‚V době příhodné jsem tě vyslyšel, v den spásy jsem ti pomohl.‘ Hle teď je ta doba příhodná, hle teď je ten den spásy!?“

Slovy sv. apoštola Pavla vyzývá dnes církev i nás, abychom se smířili s Bohem. A nabízí nám k tomu dobu příhodnou, dobu čtyřicetidenního postu.

Co to znamená smířit se s Bohem?

V našich představách máme dost často zakořeněnou velmi nesprávnou představu Boha, jakožto navýsost rozhněvaného

Pána, kterého je potřeba neustále si něčím usmiřovat. Tu modlitbou, tu nějakým sebezáporem a jinými, pokud možno, spíš nepříjemnými než příjemnými skutky. Neboť čím je ten skutek bolestnější a náročnější, tím více se Bohu líbí.

Tato představa rozhněvaného Boha a nutnosti si Ho něčím usmiřovat, je naprosto nesprávná a nebiblická (viz 2 Kor 5.18,19).

Bůh se s námi smířil již dávno skrze Svého syna a nám už nepřičítá naše poklesky! Ale my se musíme smířit s Ním. Závada není na jeho přijímači, ale na našem, a tu je třeba odstranit. My se totiž, přiznejme si to, Boha většinou bojíme. Zdá se nám příliš přísný, náročný, nemoderní. Zdá se nám, že je proti veškeré lidské radosti a spokojenosti. Jen si vezměte, jak kolikrát, když jsme šťastni a spokojeni máme strach, že o to asi brzy přijdem, protože přílišná radost a přílišná spokojenost se Bohu nijak moc nelíbí. Člověk přeci musí trpět, protože má za co a má co odčiňovat.

A tak máme z Boha strach a stále máme něco vůči Němu. Chceme si Ho udržet tak trochu na distanc.

Ne moc, protože se na druhou stranu zas bojíme žít bez Něho.

Co kdyby věčný život skutečně existoval. Ale taková malá bezpečná distanc přeci neuškodí. Boží náruč je nám stále otevřená, ale my se bojíme do ní vběhnout a nechat se Bohem pevně obejmout, protože by to mohlo bolet.

A tak raději obíháme okolo a tvrdíme, že nejsme toho objetí hodni, že si ho nezasloužíme.

Co to znamená smířit se s Bohem? Smířit se s Bohem znamená: přestat se Bohu bránit, přestat s Ním bojovat a pokorně se Mu vzdát. Přijmout Ho takového, jaký je, se vším, co se mi na Něm líbí či nelíbí. Přijmout Jeho představy o životě i Jeho požadavky na něj a nevnucovat mu stále ty své. Uznat, že to se mnou myslí doopravdy dobře, ať se mi to líbí nebo ne. Odbourat ze svého života všechno, co jsem v něm postavil mezi sebe a Jeho. Odstranit vybudovanou hráz a uvolnit cestu

Nepůjde to lehko ani najednou, ale měl bych s tím, alespoň začít.

Postní doba je tou dobou příhodnou. Co bych měl tedy dělat?

Měl bych se více zamýšlet nad tím, co mi brání Boha přijmout a proč?

Měl bych opustit to, na čem lpím, abych mohl být svobodnější pro Boha. Měl bych se modlit, abych to dokázal.

Půst, almužna a modlitba by neměly být důkazem toho, jak jsem dobrý, ale měly by to být prostředky na cestě k úplnému smíření se s Bohem.

P. Jaroslav Bartoš

/zpracováno z Postní exercicie, kterou vydalo Biskupství královéhradecké v roce 1999/

Výzva P. Josefa Toufara

V kostele Nanebevzetí Panny Marie v Čihošti, v těsné blízkosti kazatelny se nachází náhrobní deska tohoto mučedníka, na které je nápis: „Žijme tak, jako bychom již dnes zemřít měli. Žijme pečlivě jako moudří a vykupujme si časem vezdejším život věčný.“

Tato slova přednesl P. Toufar při svém kázání v poslední den roku 1949. Necelé dva měsíce před svoji smrtí (+25.2.1950).

P. Toufar svá slova zpečetil mučednickou smrtí a je nyní na nás, jak s nimi naložíme my.

V knihovně máme nově útlu brožurku od Miloše Doležala: Vrátime se do otcovské náruče.

Publikace byla vydána v roce 2015 u příležitosti uložení ostatků P. Toufara v Čihošti dne 12.7. 2015.

Knížečka obsahuje tři kázání P. Toufara, stručný životopis, průvodní sovo P. Petráčka a je doplněna fotografiemi.

Modlitba Anděl Páně

Na cestě postní dobou nás s jistotou a láskou povede naše Matka – Maria.

Jedna z modliteb, která nás provází během dne a umožňuje nám prožívat tajemství Matky našeho Pána je modlitba Anděl Páně.

Na tuto modlitbu nás upozorňuje i P. Rybář (otištěno v minulém čísle). Sestra Marta nám nyní poslala rozjímavou báseň, která

navazuje na myšlenky P. Rybáře.

V souzvuku nespočetných milionů hlasů,
do proudu všech generací času
zaznívá stále **Zdravas Maria**.

Buď pozdravena jako od anděla,
od něhož v Nazaretě vyslechnout si měla,
po všechny věky požehnanou zvěst,
že Ty, ač dívka chudá, prostá
máš ve svém lůně Boha lidem nést.

Milostiplná – Neposkvrněná
tak čistá, nezkalená dechem hříchu.
Kéž pochopíme v komůrce srdce svého v tichu,
že **Pán je s Tebou**

a tím je i s námi, že nikdy nemusíme zůstat sami,
že Bůh je Otec, a že nás má rád,
a že skrze Tebe nám chce spásu dát.

Jsi požehnaná mezi ženami.

Velebí Tebe všechna pokolení.

Jak život jde a na světě se všechno mění,
krása Tvých ctností přetrvává stále,
Maria – nádherný náš ideále
spojený s Tím, který je

Plod života Tvého

s Ježíšem z Tebe narozeného.

Dík, že Matkou Jeho i naší si se stala.

Buď za to Bohu vděčně chvála vzdána.

Svatá Maria Matko Boží

a Matko naše – co dítě potřebuje, to Ty víš
vychovávej, chraň a ved' nás k Bohu blíž.

Pros za nás hříšné.

Tvá přímluva divy činí,
protože Bůh Ti dává svoji moc,
abys své děti vedla **nyní**

a až přijde noc našeho života -

v hodinu smrti naší

v té rozhodné chvíli,

abychom s Bohem usmířeni byli.
Buď s námi, ať neděsí nás temné stíny,
vždyť Ježíš křížem splatil dluh za naše viny.
A kdo v Něho věří, tomu On chce dát
co ani oko nevidělo.
Maria, v Tvém náručí se nemusíme bát.
Amen. Tak staň se, staň,
vždy provázej nás Maria a chraň.

Slovo kardinála Špidlíka

Radostné poselství Nového zákona zní: „Všechny hříchy se odpouštějí“.

Ale jak? Nemůže odpustit člověk sám sobě. Mohou mu odpustit druzí v tom smyslu, že na jeho provinění zapomenou nebo z něho nevyvodí důsledky. Ale to, co se stalo, se nedá odčinit. Napravit minulost může jenom Bůh, který je Pánem času i věčnosti. Proto může hřích odpustit jedině Bůh (sr. Mt 9.3). Apoštolům dal Kristus tuto moc po svém zmrtvýchvstání. Zvláštním symbolem. Vdechl na ně, t.j. předal jim svého ducha, Ducha svatého. Církev tedy po staletí odpouští hříchy. Ne zapomenutím nebo lidskou dobrosrdečností, ale silou Ducha Božího. Ale co když někdo v tuto sílu nevěří? Co když vidí v kněžství jen lidskou instituci, bez zvláštní milosti Boží? Zapřel Ducha svatého a tím se zbavil možnosti očistit se od zlého.

Sestra Marta, která nám tento příspěvek poslala ještě dodává: „Proto se mi tak zalíbil dětský výraz pro vyznání při zpovědi - jdu k Panu Ježíši, aby mi odpustil hříchy.“

POKORA – Ignaciánská spiritualita III.

Ze života světce

Několik členů Společnosti sv. Ignáce žádalo, aby vyprávěl o tom, jak ho Bůh vedl v životě a jak založil Společnost Ježíšovu. Poprvé ho o to žádali v roce 1552, ale až do srpna 1553 Ignác v této věci nic neudělal. Později si uvědomil, že vyprávění o jeho životě nebude sloužit k jeho marnivosti, ale k pokoře. Nebude mluvit o svých vítězstvích, ale o Boží činnosti v sobě. Proto to

bude na počest Boží a ne jeho. Myšlenka, že to může být užitečné i jiným, udělala konec jeho pochybnostem a vyhověl prosbě P. Gonçalvese.

„A chválili jsme pokoru tohoto světce, který, když si byl jistý svým odchodem, nechtěl nás ani zavolat, aby nám dal své požehnání, ani jmenovat svého nástupce, ani zástupce, dokud se neudělá volba nového (představeného), ani uzavřít konstituce, ani udělat nějaký jiný projev, který v takovém případě činí někteří Boží služebníci. Ale, protože smýšlel o sobě tak poníženě a nechtěl, aby v nikom jiném než v Bohu, našem Pánu spočívala důvěra Společnosti, odešel z tohoto světa obyčejným způsobem.“ (P. Polanco).

Největší ctnost

Sv. Ignác dává exercitantovi úlohu uvažovat po celý den o „*třech způsobech pokory nebo o třech způsobech poníženosti*“. Jedná se o to: „*aby se člověk svou touhou nasměřoval na pravé učení Krista, našeho Pána.*“ (DC 164).

První způsob poníženosti - vždy utíkat od těžkého hříchu

„Je nutný pro věčnou spásu. Ponížím se a pokořím se, jak jen mi to bude možné, abych ve všem poslouchal Boží zákon. I kdyby mě chtěli udělat pánem všech stvořených věcí na tomto světě, nebo i kdyby mě to stálo můj vlastní časný život, nebudu vůbec uvažovat o přestoupení zákona ať už Božího nebo lidského, který mě zavazuje pod těžkým hříchem.“ (DC 165).

Tuto etapu lze nazvat „katolickým standardem“: přijímáme svátostí církve, přicházíme na sv. zpověď, známe desatero, snažíme se formovat naše svědomí podle katolické morálky. Když žijeme, určitou dobu v ovzduší „milosti posvěcující“ cítíme se být blíže k Bohu a více s ním osobně komunikujeme.

Druhý způsob poníženosti (dokonalejší) - osvobodit se od lehkých hříchů

Je to: „*Když se nacházím v takovém vnitřním stavu, že si nepřeji*

a netoužím více po bohatství než po chudobě, po cti než nevážnosti, po dlouhém než po krátkém životě, jestliže je to stejnou službou Bohu, našemu Pánu a dosáhnu tak spásy své duše.; a proto, i kdyby mně bylo všechno vzato, nebo i můj život, nepřipustím si ani myšlenky na to, abych udělal lehký hřích.“ (DC 166)

Nevážu se na fixní představy: tak a tak se musí ubírat můj život, musím být vzdělaný, uznávaný, dělat to a to ... Ve svém duchovním životě usiluji o zkvalitnění mého vztahu s bližními a s Bohem. Vadí mi mé nedostatky a prohřešky a více cítím potřebu osvojit si dobré vlastnosti a ctnosti jako trpělivost, laskavost, obětavost.

Třetí způsob poníženosti (nejdokonalejší) - vybrat si vždy to, co si vybral Ježíš.

„Volím si a chci, pokud chvála a čest Boží Velebnosti zůstává stejná, abych napodobil Krista, našeho Pána, a byl mu skutečně podobný, raději chudobu s chudým Kristem než bohatství, potupy s Kristem potupeným než čest, a toužím raději po tom, abych byl považován za pošetilce a blázna pro Krista, který byl jako první za takového považován, než za moudrého a rozumného v tomto světě.“ (DC 167)

Stále více cítím hlad po Božím slově. Vyvstává ve mně touha vtělit ho do svého života. Když se mi stane nějaká újma, přijde mi hned na mysl, že i Ježíšovi ubližovali. Je mi velkou útěchou hledět na kříž a „vcitovat“ se do Ježíšovy situace. Toužím předat svou svobodu Kristu, neboť největší radostí pro mě je jeho "láska a milost". Prožívám život v jednotě s ním - chudým, potupeným, zneuznaným...

Jde o úplnou indiferentnost vůči všemu a nakloněnost jen k tomu, aby se ve všem vyplnila svatá Boží vůle. Kdyby se zpozorovalo, že je někdo velmi nakloněn k bohatství, méně však k chudobě, nebyl by dobře disponován. Tato náklonnost totiž, odvrácená od dokonalejší cesty a obrácená k cestě

nedokonalejší, by táhla rozum, aby vyhledával důvody pro cestu nedokonalejší. Snadno by se stalo, že takový člověk by svou vůli považoval za vůli Boží.

Uvažuj

Předložená taktika pokory dovoluje být vnitřně svobodný. Je nutné to zdůraznit právě v době, kdy je tendence se dožadovat uznání a akceptace. Ve světle pokory se slabost, která člověka obvykle deprimuje, vede ke znechucení a stává se zdrojem jeho psychických problémů, může se stát příčinou nevyčerpatelné radosti a síly. V očích jiných potom paradoxně velikosti nebo alespoň obdivu.

Cvičení.

Během postu si vyzkouším:

- 1) Prožívat ponížení radostně, protože i Pána ponižovali
- 2) Přijmout s radostí, když se mou prací pohrdá, protože i Ježíšem na kříži pohrdali.
- 3) Nechci být uctíván, uznáván. Nepokládám se za velkého, ani o sobě neříkám chvályhodné věci. Naopak se pokládám za posledního ze všech. Pokud tak na mne hledí i ostatní, snáším to mlčky, dokonce se tomu skrytě těším a myslím na Pána.
- 4) Toužit po tom, aby se mi alespoň jednou dostalo pokoření, neuznání, výsměchu, abych tak spolucítil s Pánem a tak se mu podobal.
- 5) Za každé pokoření Bohu poděkovat.

Ivana Krajčíková

Představujeme

Otče, prozradte nám, kde jste vyrůstal?

Pocházím z Orzesze ve Slezku, poblíž jsou známější Katowice. Rodiče se před několika lety přestěhovali do Ustroně, kam je

jezdím navštěvovat. Je to lázeňské město v okrese Těšín, hned na hranicích s Českou republikou.

Máte sourozence?

Mám tři mladší sourozence, dva bratry a sestru.

Kdo Vás ovlivnil na cestě víry?

Rodina, všichni jsme praktikující věřící. K 1. svatému přijímání jsem přistoupil v šesti letech, ještě před zahájením školní docházky. Od té doby jsem zastával ministrantskou službu a to až do doby než jsem přešel na střední školu. Po maturitě jsem šel do semináře.

Jak jste se seznámil s Misionáři svaté Rodiny. Byl jste nejdříve kněz a teprve potom řeholník?

Ne, šel jsem k Misionářům svaté Rodiny hned. Měl jsem zároveň vstup i začátek semináře.

Co Vás oslovilo? Proč zrovna tato kongregace?

Byla to možnost misíí a práce zaměřená na rodiny.

Kde jste působil, než jste přišel k nám?

V Polsku – nejdříve Rzeszow, potom Złotów a odtamtud sem do Dvora Králové.

Jaké to je u nás? Jak se Vám tu líbí?

Je to fajnové, v mnohém podobné jako v rodném Polsku. Jazyk podobný, i lidé. Rozdíl vidím v tom, že v Polsku jsem byl zvyklý na farnosti s více aktivitami – myslím aktivnější společenství.

Jak rád trávíte volný čas?

Velice rád chodím po horách, jsou pěkné pohledy, ticho. Modlitba je na horách trochu jiná, hory mám rád. Líbilo se mi v Tatrách. Rád jezdím na kole, hrál jsem fotbal... Také rád čtu, vybírám si nejčastěji příběhovou duchovní literaturu.

Můžete nám doporučit nějaké knižní tituly?

Krásná kniha byla Raněný pastýř (autor Daniel Ange), která je

určena zejména pro mladé. Jde o konfrontaci mezi bouřlivým mládím a moudrostí trpělivého a laskavého pastýře. Může oslovit i rodiče a prarodiče, aby věděli jak jednat s mladými, jak je vést. Daniel Ange je charismatický kněz a píše pěkné knihy.

Další, kterou si pamatuji je kniha Ježíš žije (autor Emiliano Tardif) – je to kniha plná svědectví lidí, kteří dokázali čerpat milosti od Boha a uzdravili se z různých nemocí (pozn. red. tato kniha není přeložena do češtiny, do slovenštiny ano).

Moc a sláva je další titul, který bych mohl doporučit, autorem je Graham Greene. Je to o pronásledování křesťanů v Mexiku.

Carlo Carreto napsal knihu Poušť uprostřed města, která mě oslovila a kterou doporučuji zejména těm, kteří by chtěli být na chvíli s Bohem sami uprostřed ruchu všedního dne.

Podobných titulů by bylo víc.

Mám rád díla pánů Tolkiena a Lewise: Hobit, Pán prstenů, Letopisy Narnie a to i ve filmovém zpracování. Vnímám to jako Bibli přepsanou do příběhů. Přesněji řečeno to podstatné z Bible je v těchto knihách zobrazováno formou fantasy příběhu. Jinak mě sci-fi literatura neoslovuje.

Děkuji otci Sebastianovi nejen za rozhovor samotný, ale i za ochotu vyhledávat přesné názvy výše zmíněných knih a jejich autorů. Pokusíme se právě tyto tituly zařadit do knižního fondu farní knihovny.

Rozhovor s otcem Sebastianem připravila Markéta Hamanová

Ohlas na Proglas

Byla mi dána otázka: „Jak hodnotíte Proglas?“

Pro mne je to nesmírný Boží dar svobody. Možnost spojit se ve mši svaté, když pro nemoc nebo jiné vážné příčiny nemám možnost jít na mši v místě. Proglas nabízí spojení v růženci, poslech čtení na pokračování, polední "pětiminutovku" k zamyšlení, společnou modlitbu Anděl Páně v poledne. Dále umožňuje sledovat různé křesťanské slavnosti a mnoho jiných hodnotných pořadů.

Uvedené pořady jsou vybírány velmi svědomitě, aby sloužili

křesťanům, ale i hledajícím. Jsou zároveň podloženy modlitbou účinkujících i posluchačů.

Jsem přesvědčena, že rádio Proglas má význam nejen pro poslech, ale i pro podporu.

s. M. Marta.

Předpostí – Devítník

období zrušené II. vatikánským koncilem roku 1965, lidově zvané Masopust. 9. nedělí před Velikonocemi. Poslední tři dny Devítníku (neděle, pondělí a úterý) před Popeleční středou se lidově nazývají **ostatky** (zbytky masopustu), nebo **karneval** (lat. carne vale = opustit maso, carni privare = zbavení se masa, postit se).

Po tři dny si lidé užívali veselí a převlékali se za různé masky. Průvod masek procházel po ulici a vybíral různé potraviny a alkohol. Tyto dobroty byly konzumovány během zábavy v úterý před půlnocí, kdy se konalo pohřbívání masopustu. Jeho symbolem byla basa (kontrabas), na kterou naposled zahráli.

Karneval s maskami je poprvé doložen v Německu roku 1133, do Čech se dostal ve 13. století. Účastníci karnevalu uvolnili mezi sebou morálku a proto byla ve dnech karnevalu v kostelích vystavena Nejsvětější Svátost, u které se konaly smírné obřady za urážky Boha při karnevalu.

Postní doba, Půst – doba svatopostní je pohyblivé období (mezi 6.2. a 22.3.). Začíná Popeleční středou a končí Bílou sobotou. Trvá 40 dní (nepočítají se postní neděle), podle počtu dní Ježíšova postu na poušti.

První den postní doby je **Popeleční středa** (dies cinerum = den popela) a byla zavedena v 6.-7. století. Od 11. století se uděluje popelec – označení kříže popelem na čelo. **Popeleční středa**, stejně jako Velký pátek, je katolické církvi **den přísného postu**. Půst újmy a od masa. Člověk se může dosyta najíst jednou za den a odejme si ostatní jídlo.

Tabulka začátku postní doby, data Popeleční středy

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
6.3.	26.2.	17.2.	2.3.	22.2.	14.2.	5.3.

Fialová barva je symbolem duchovní obnovy, pokání a obrácení.

Vedle modlitby a almužny je půst další způsob duchovního zdokonalování. V postní dny se nekonalý zábavy (mimo 4. neděli postní) a svatby. Za postní maso se považovaly studenokrevní živočichové (ryby). Smyslem postu není hladovění, ale sebeovládání a zdrženlivost. Půst vytváří prostor pro myšlenky na Boha, pro dobré skutky a zpytování duše.

Věřící by se měl odřeknout něčeho co je mu příjemné a to nejen jídlo: zákusky, káva, televize a jiné zábavy. Půst je prostředkem, nikoliv cílem.

Na Popeleční středu se světi popel z větviček vrby jívy (kočičky) z předešlého roku. Při obřadu Popelce jsou věřící označováni tímto popelem na znamení duchovní obnovy: „**Pamatuj člověče, že jsi prach a do prachu se vrátíš.**“ (Memento homo quia pulvis es et in pulverem reverteris) Gn 3,19., nebo „**Obráťte se a věřte evangeliu.**“ (paenitemini et credite evangelio) Mk 1,15.

Během postní doby se křesťané modlí pobožnost Křížové cesty.

Via crucis = Křížová cesta

vznikla na začátku středověku. Apokryfní evangelium z 4. století píše o Panně Marii, která chodila s ženami po místech, kudy šel Ježíš s křížem. Od 4. století tudy chodili poutníci. Každý křesťan neměl možnost navštívit svatá místa v Jeruzalémě a tak chodili věřící od 15. století mimo Jeruzalém Křížovou cestu ve Španělsku, v Portugalsku, ve Francii, v Německu, v Čechách a na Moravě.

Během postní doby se křesťané modlí pobožnost Křížové cesty.

Via crucis = Křížová cesta

vznikla na začátku středověku. Apokryfní evangelium z 4. století píše o Panně Marii, která chodila s ženami po místech, kudy šel Ježíš Kristus s křížem. Od 4. století tudy chodili poutníci. Od r. 1458 je známá pobožnost pod názvem Křížová cesta od Piláta na Golgotu. Každý křesťan neměl možnost navštívit svatá místa v Jeruzalémě a tak chodili věřící od 15. století mimo Jeruzalém Křížovou cestu ve Španělsku, v Portugalsku, ve Francii,

v Německu, v Čechách a na Moravě.

Původních zastavení Křížové cesty bylo 6 (dnešní 7.–12.), později se rozšířila na 25–33. Nám známý počet 14. zastavení se ustálil v 17.století. Zastavení (kaple) křížové cesty vznikaly v kostelích, ale i v přírodě, kde vedly na nejbližší kopec.

Obrazy křížové cesty obsahují některé historické nepřesnosti:

- 1) Římský prokurátor **musel** při vynesení rozsudku sedět.
- 2) Setník chodil pěšky, **na koni mohl jezdit pouze velitel** v hodnosti tribuna.
- 3) **Ukřižování prováděli pouze římsí vojáci**, nikoliv židovští kati. Odsouzenci neměli **ruce přibité** v dlani, ale **v zápěstí**.
- 4) **Žebříky u křížů neměly současnou podobu**, ale byly to silné trámy, ze kterých vyčnívaly příčky na obě strany.
- 5) **malíři a sochaři se odtrhli od reality** a přizpůsobili Křížovou cestu a Kalvárii místním reáliím.

Důležité je, že je zachován obsah a podstata celé události. Každý si při Křížové cestě může uvědomit, že Krista zraňují naše hříchy. Bůh pro naši záchranu (spásu) poslal svého jediného Syna na smrt.

Postní doba má 6 nedělí, jejich názvy byly odvozeny podle slov úvodního introitu (vstupního žalmu). Lidové názvy postních nedělí vznikaly z různých důvodů:

1. Invocabit = Vzývat mě bude – Ž 91, 15-16; „Až mě bude volat, odpovím mu, v soužení s ním budu, ubráním ho, obdařím ho slávou, dopřeji mu do sytosti nejdelších časů, ukáži mu svoji spásu“. Lidový název **neděle černá**, ženy nosily černý oděv na znamení smutku smrti Krista. Druhý název byl **neděle pučálka**, připravovalo se jídlo z napučeného a osmaženého hrachu.

2. Remiscere = Rozpomeň se Bože, na svá slitování – Ž 25, 6.3.22; „Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na svoje milosrdenství, které je od věčnosti.“ **Neděle pražná** – pražilo se nedozrálé naklíčené obilí a z něho se připravovalo jídlo pražma. Začínalo se s úklidem před Velikonocemi, proto má tato neděle název **sazometná**, jako středa ve Svatém týdnu.

3. Oculi = Oči obracím na Hospodina – Ž 25, 15-16; „Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy.“ Neděle kýchavná – ve středověku se konaly modlitby za odvrácení

moru, který začínal kýcháním, od té doby se používá Pozdrav Pán Bůh = uzdrav tě Pán Bůh.

4. Laetare = Vesel se Jeruzaléme – Iz 66,10; „Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete, veselte se s ní, veselte, všichni, kdo jste nad ní truchlivali“.

Neděle družebná – v tuto neděli šel družba s budoucím ženichem navštívit dům nevěsty. Lidé se družili a na tuto neděli byla povolena zábava, aby nebyla postní doba tak dlouhá. V neděli Laetare světí papež Zlatou růží – zvláštní vyznamenání pro osoby nebo významné kostely. V roce 1985 dostala Zlatou růží bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě.

Při mších se tento den místo fialové barvy používá barva růžová.

5. Judica = Sud' mě, Bože a rozsud' v můj prospěch – Ž 43, 1-2; „Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmi se mého sporu, dej mi vyváznout před bezbožným pronárodem, před člověkem záludným a podlým!“ **Dominica Passionis = neděle umučení**, zvaná **1. Pašijová**. Byly čteny pašije = evangelium o umučení Páně. 1. připomínka Ježíšovy smrti. Proto byla tato neděle lidově zvaná **neděle smrtná, smrtelná neděle**.

V sobotu před nedělí Judica se zahalují kříže fialovou látkou. Ve starokřesťanské době byly kříže bez corpusu (těla Krista), za to bohatě zdobené zlatem a drahokamy. Proto se rozšířil zvyk zahalit kříž plátnem, aby bohatá výzdoba nerušila vážnost postní doby. Také to byl půst i pro oči. Původně se kříž zahaloval po celou postní dobu, odhalen byl na Velký pátek. V roce 1570 bylo zahalení křížů určeno od neděle Judica (Judika - 5. neděle postní), kdy začíná první připomínka Ježíšova utrpení.

V lidové tradici se v tuto neděli vynášela Smrtka – Morana, Mořena, Mařena.

6. Pašijová neděle, dříve také zvaná **2. Pašijová** – při mši sv. se čtou Pašije = evangelium o umučení Páně (Passio). Každý rok se střídají pašije podle sv. Matouše, sv. Marka, sv. Lukáše. Pašije se čtou od 4. století, zpívané pašije jsou od r. 1450.

Dominica Palmarum = neděle palem, název podle palmových větví, které měli lidé při slavnostním vjezdu Ježíše do Jeruzaléma. U nás zvaná **Květná neděle**. Název Květná neděle

byl poprvé zapsán v 6. století v Galii. Symbolem je **červená barva**, symbol krve. Světí se rozkvetlé větvičky vrby jívy (kočičky), které u nás rozkvétají jako první květy. Posvěcené kočičky se dávají za kříž nebo za svatý obraz. V dřívější době je hospodář zastrkoval za trám v domě nebo ve chlévě. Měly zajistit dobrou úrodu a hojnost. V jiných zemích se používá na Květnou neděli zimozráz, vavřín nebo borovice.

Svatý týden (řec. Αγια και Μεγαλε Εβδομας / Hagia kai Megale Hebdomas = svatý a velký týden, / lat. Hebdomas sancta = svatý týden, Hebdomas maior = Velký týden, Pašijový), je posledních sedm dní postu. Svatý týden začíná Květnou nedělí.

Pro další tři dny Svatého týdne se v lidovém podání ustálily názvy:

modré pondělí – podle fialové nebo tmavě modré barvy, která seopět používala po Květné neděli.

šedé úterý – podle barvy popela, v některých oblastech údajně žluté úterý. Podle etnografů jde o zkomolený název šedé barvy. V tento den se vymetaly komíny a jako symbol pokání se popel vynášel na křížovatky, které tvarem připomínaly Kristův kříž.

Škaredá, sazometná středa, v ten den Jidáš zradil Krista velekněžím a tak udělal škaredý (ošklivý, zlý) skutek. Druhý název byl podle úklidu a vymetání sazí z komína, aby byla kamna připravena na Velikonoce.

Poslední tři dny postní doby mají společný název: **Svaté třídenní = sacrum triduum:**

Zelený čtvrtek – český název vznikl zkomolenou výslovností z německého Greindonnerstag (plačící čtvrtek) na Gründonnerstag (grín = zelený). Název Zelený čtvrtek je podpořen skutečností, že Židé při odchodu (exodus) z Egypta (2. Ex/M/ 12.) podávali při večeři beránka také zelené saláty a hořké byliny, jako připomínku hořkého života v Egyptě.

Velký pátek, v ČR svátek (od r. 2016), den pracovního volna, nikoliv státní svátek. Název podle velké události Ježíšova ukřižování a jeho smrti za duchovní záchranu (vykoupení). Velký pátek je den smutku a přísného postu (jako Popeleční středa). V katolické církvi se konají velkopáteční obřady, není mše svatá.

Bílá sobota – název podle bílých pláten, v kterých byl Ježíš pohřben a podle bílého oblečení (symbol čisté duše) novokřtěnců, které dostávali ten večer při křtu. Bílá sobota je **aliturgický den** = prázdný den. V katolické církvi **se nekoná mše ani obřady!** Oltáře jsou bez pláten a květin. Je to **poslední den postní doby**.

Obřady slavnostní liturgie Vzkříšení Páně, se konají na Bílou sobotu po západu slunce (vigilie=v předvečer neděle), kdy podle židovského počítání času začíná nový den – Velká neděle.

Josef Langfelner

ECCE SANCTUS!

(Ivana Krajčiková)

Potupa pokorou zaodená,
síla si vzala slabost' na ramená,
strhnutý šat
- důstojnosť náhle ponížená,
keď niesol ľudské pády,
prekřížené dřevá,
niet výčitky, slov hromženia,
purpurovým šatom, svätosť zahalená.

„Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel“.

(Iz 53,7).